

найважливіше, ґрунтовно підготуватися до судового розгляду, тверезо оцінити позиції, усвідомити реальні інтереси, скоротити час судових слухань та фінансові витрати на ведення процесу [1].

На практиці застосування цієї процедури дозволяє сторонам зберегти ділові відносини та продовжити взаємодію, що є найбільш цінним у період кризи, коли втрачається довіра партнерів один до одного.

Окремо необхідно звернути увагу на врегулювання за допомогою медіації внутрішньокорпоративних суперечок, що дозволяє сторонам вирішити конфлікт, не завдавати непоправної шкоди репутації компанії. Медіація в Україні на рівні правового регулювання та юридичної практики поки що не виділена як особливий спосіб, що має характерні риси врегулювання конфліктів і суперечок. Юристи-практики, аналізуючи ту чи іншу господарську ситуацію, розглядають передусім традиційні способи вирішення юридичних конфліктів.

Проте не можна заперечувати, що у багатьох випадках ділової практики медіація вигідніша, ніж традиційний судовий процес.

Отже, запровадження інституту медіації у поведінковій економіці необхідне, але воно має бути забезпечене відповідним правовим регулюванням.

1. Фішер Р., У. Юрі. Шлях до згоди чи переговори без поразки. М., 1992. С. 160.

2. Дена, Д. Подолання розбіжностей: як поліпшити взаємовідносини на роботі та вдома / Д. Дена. СПб., 1994. С. 35.

3. Зайцев, А.І., Н.В. Кузнецов, Т.А. Савельєва. Недержавні процедури врегулювання правових спорів. Саратов, 2000. С. 34.

4. Дена Д. Подолання розбіжностей: як покращити взаємовідносини на роботі та вдома. Д. Дена. СПб., 1994. С. 35.

5. Яковлев В. Ф. Закон вільного примирення. *Медіація право*. 2006. № 1. С. 123.

6. Ціллессен Х. Команда на злітній смугі. *Медіація право*. 2006. № 1. С. 234.

Ганна РАЗУМОВА

професор кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор економічних наук, доцент

Олена ОСКОМА

доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук, доцент

Аліса КОЛЕСНИК

здобувачка вищої освіти Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У БІЗНЕС-ПРОЦЕСАХ

На сьогодні медіація є популярним методом вирішення конфліктних ситуацій, що виникають доволі часто у процесі здійснення підприємницької діяльності. Медіація – це форма альтернативного вирішення спорів, відмінного, зокрема, від судового. Тобто це такий метод вирішення конфліктних ситуацій, що виключає процес судового їх розгляду. Актуальність та важливість медіації підтверджується тим фактом, що нещодавно було ухвалено Закон України «Про медіацію». Закон визначає правові засади та порядок проведення медіації як позасудової процедури врегулювання конфлікту

(спору), принципи медіації, статус медіатора, вимоги до його підготовки та інші питання, пов'язані з цією процедурою. Цей поширюється на суспільні відносини, що пов'язані з проведенням медіації. Метою цього є запобігання виникненню конфліктних ситуацій у майбутньому або врегулювання будь-яких конфліктних ситуацій. Дія закону стосується різних сфер та відносин, зокрема, – господарських, цивільних, трудових, адміністративних, сімейних [1].

Для того щоб в повному обсязі розкрити сутність медіації, насамперед необхідно визначитись з альтернативними способами вирішення спорів, таких як судовий розгляд, арбітраж і переговори.

Судовий процес серед цих методів є головним. Серед його основних недоліків треба зазначити значні витрати часу та фінансових ресурсів на його здійснення. Адже вирішення судових спорів може тривати місяцями або роками, а вартість судових послуг коштує дорого, до того ж залучені сторони не мають контролю над процесом й, відповідно, над результатом.

Одним з методів вирішення конфліктних ситуацій є також арбітраж – це «вирішення спорів між двома сторонами неупередженою третьою стороною» [2]. Цей метод також має свої переваги та недоліки. Серед недоліків, як і попередньому методі, можна зазначити високу вартість. В процесі розгляду справи у арбітражному суді стягуються арбітражний збір, реєстраційний збір та додаткові витрати арбітражного провадження, а також певний відсоток від суми позову. Перевагами цього методу є конфіденційність, швидкість (у порівнянні зі звичайними судами) та вільний вибір суддів.

Посередництво та переговори є менш формальними та менш витратними підходами до вирішення конфліктів. Посередництво – це втручання в переговори або конфлікт прийнятної третьої сторони з обмеженими повноваженнями ухвалювати рішення або без них, але яка допомагає сторонам добровільно досягти взаємоприйняттого врегулювання [2].

Нарешті, є переговори, які є найпоширенішим і елементарним методом вирішення конфлікту. Переговори, як правило, відбуваються без допомоги експертів, і вони не потребують жодних витрат. Час, витрачений на вирішення проблеми, є найкоротшим, і сторони мають абсолютний контроль над процесом та результатом.

Важливість медіації полягає в тому, що вона дозволяє сторонам у суперечці зібратися разом і знайти рішення, що задовольняло б усіх учасників процесу. Обидві сторони повинні погодитися на процес медіації, відразу ж маючи на увазі, що вони відкриті для переговорів і для досягнення угоди. Витрати за такого методу є найменшими, а процедура, як правило, коротка і лише з кількома формальностями. Сторони мають абсолютний контроль над результатом.

До переваг медіації треба віднести можливість сторін контролювати власну долю у конкретній ситуації та знайти рішення відповідно до свого бачення та розуміння конфлікту. Медіацію можна використовувати майже в усіх суперечках, коли обидві сторони готові сісти за стіл і обговорити свої бажання та потреби з третьою стороною, яка допомагає, підтримує та керує розвитком процесу пошуку оптимального рішення конфлікту.

Як правило, медіація складається з трьох етапів – до медіації, під час медіації та після медіації. До медіації – це період, коли сторони підійшли до того моменту, коли їм потрібна стороння особа, яка б допомогла їм вирішити спір, конфліктну ситуацію [3].

Після медіації може бути як позитивний, так і негативний результат.

Тим не менш, посередництво не є швидким рішенням або гарантією того, що конфлікт буде вирішено, і для досягнення успіху необхідно дотримуватися правильних процесів. Процедура медіації, хоча і коротша, ніж інші, більш офіційні процедури, все одно може бути емоційно обтяжливою. Під час медіації сторонам рекомендується слухати один одного, залишатися максимально чесними та відкритими для зворотного зв'язку. Суперечки стосуються того, як люди їх переживають, як проявляють себе у конфліктних, спірних ситуаціях, а не лише суті проблеми.

Хоча результат медіації залежить від залучених сторін, вона дозволяє всім учасникам процесу взяти під контроль власну ситуацію. Це дозволяє їм бути активно залученими у власну долю та прийняті рішення. Незважаючи на те, що посередництво є ефективною відповідною точкою, воно не може вирішити ситуації, які потребують допомоги третьої сторони для прийняття рішення, від їхнього імені. У разі потреби віддати контроль над вирішенням конфліктної ситуації третій неупередженій стороні,

сторонам варто розглянути судовий процес.

Отже, можна зробити висновок, що медіація – це чудова платформа для початку та спроби вирішувати суперечки як у бізнес-процесах, так і в особистих відносинах. Це безпечний простір з об'єктивною третьою стороною, яка допомагає, направляє та підтримує сторони у вирішенні їх ситуації, пошуку оптимального для всіх рішення. Загалом українське суспільство дозріло до врегулювання цієї сфери.

Проте в Україні також досить поширеною є думка, що медіаційна угода не буде виконуватися. На думку певних осіб, рішення суду з мокрою печаткою надійніше за будь-які домовленості. Така думка є цілком зрозумілою та виправданою в умовах сьогодення.

Ухвалення закону про медіацію важливе з двох причин: дозволяє створити дієвий механізм для вирішення конфліктних ситуацій, а також надання фізичним та юридичним особам розуміння та певної гарантії щодо використання цієї процедури.

1. Прийнято Закон «Про медіацію». URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/216385.html>.

2. Волковицька Н. О. Медіація: альтернативний чи ефективний спосіб вирішення спорів. URL: <http://www.yurgazeta.com/publications/practice/inshe/mediaciya-alternativniy-chiefektivniysposib-virishennya-sporiv.html>.

3. Белінська О. В. Медіація – альтернативне вирішення спорів. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2011. № 1 (5). С. 158–172. URL: http://vru.gov.ua/Docs/visnik05_12.pdf

4. Потьомкіна Ю. Секрети медіації. URL: <http://yurgazeta.com/publications/practice/inshe/sekreti-mediacyi.html>.

Андрій РИБАЛКІН

доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Андрій ЛАЗАРЯН

здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕДІАЦІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА: ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні особливої актуальності набуває питання медіації. Медіація – окремий метод врегулювання суперечок, за якого конфлікт між двома особами вирішує окрема особа. Медіатор – це нейтральна сторона, яка намагається вирішити конфлікт між конфліктуючими сторонами. Медіатор спілкується окремо з двома підопічними сторонами та допомагає знайти найбільш вигідне для обох сторін вирішення проблеми. У багатьох випадках, якщо люди можуть вирішити проблему шляхом обговорення і переговорів (без участі третьої особи або медіатора), вони досягнуть набагато кращого та швидкого результату, ніж при протистоянні або судовому розгляді цієї ситуації. Проте в більшості випадків проблему не вдається вирішити без участі третьої особи. Сильні емоції, ворожість, тактика протистояння та нерівність соціального становища можуть стати перепонами на шляху до конструктивних переговорів.

У зв'язку з тим, що третя особа (медіатор) дуже сильно допомагає вирішенню конфлікту, використовували її постійно. Внаслідок чого й виникла професія адвоката. Медіація в професії адвоката відіграє дуже важливу роль. У сучасному розумінні медіатор – особа, яка відповідає вимогам, встановленим законом та медіаційним застереженням (угодою про медіацію), яка має статус медіатора відповідно до закону і яку сторони спору обрали для проведення медіації.

Щодо участі в процесі медіації адвоката, то вона відрізняється певними